

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Kalle, Toiskallio			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Liikenteen sosiologiaa : Taksimatkan seurallisuus, liikenteen neuvottelut, automainosten näkökulmat			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yleinen sosiologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Väitöskirja		Aika-Datum-Month and year 2002-12-11	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 69+erillisartikkeleita 86s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Liikenteen sosiologiaa on Suomen ensimmäinen sosiologinen väitöskirja liikenteessä liikkumisesta ja autoilusta. Näkökulma on kaupunkilaisen taksinkuljettajan ja asiakkaan, kaupungin liikenteessä eri liikennemuodoilla liikkuvan, sekä automainoksia lukevan ja katselevan toimijan. Näissä kaikissa perustilana on epäpersoonallisuus, josta hetkittäin poiketaan läheisemmältä vaikuttavaan yhteyteen. Liikennettä ja autoilua ei tässä tutkita yhteiskunta- tai ympäristöpoliittisena, ei edes liikenneturvallisuusongelmana, vaan sitä miten ”sosiaalisen” koetaan ilmenevän paljolti hallinnollisesti ja teknologisesti määrittävässä autoilussa ja kaupunkilaisessa katuliikenteessä.</p> <p>Pääväite on, että vaikka katuliikenne ja jopa automainonta vaikuttavat epäsosiaalisilta, ne ovat sosiaalista toimintaa – toiminta on vain muodoltaan epäpersoonallista. Epäpersoonallisuus on liikenteen sosiaalisuuden kantava voima.</p> <p>Liikenteessä liikkujien samuuteen sopeutumisen moraalinen periaate. Tärkeintä on itsen ja tilallisten oikeuksiensa korostamisen sijaan sopeutuminen yleiseen epäpersoonalliseen liikennevirtaan. Durkheimin negatiivisen kultin tapaan kaikkien tulee välttää henkilökohtaisten halujen hallitsematonta esiinpyrkimistä. Positiivista kulttia puolestaan edustaa vaatimus ottaa toisten tarpeet huomioon. Tältä pohjalta arvioidaan itseä ja muita liikkujia. Silti henkilökohtaisen tilanoton strategiat ovat rikkaat.</p> <p>Liikenteelle tyypillinen henkilöhtainen etäisyys ja indifferenssi suhteessa muihin liikkujiin mahdollistavat yksilöllisen vapauden tunteen - ja kokonaisuuden toiminnan, kun vapaudutaan yksilöllisistä tahdoista ja elämyksistä.</p> <p>Niin tilanteiset mm. vauhdin tai katsekontaktin avulla käydyt ’reittineuvottelut’, kuin moraalisesti sävyttyneet julkiset neuvottelut sopivaisesta sääntöjen soveltamisen asteestakaan eivät ole merkki ”vääristä asenteista” tai puutteellisista liikennesäännöistä. Neuvottelut eivät riko liikennekonetta -- eivätkä tietenkään koskaan päädy sopimukseenkaan, vaan uusintavat liikennettä alati. Liikenteessäliikkujat olisi syytä nähdä ohjauksella determinoitujen käyttäytyjien ja sääntöjen noudattajien (tai rikkojien) sijaan sosiaalisina toimijoina. Tällainen näkökulma virkistäisi liikennepoliittista keskustelua ja toisi sen lähemmäs liikkujien omia kokemuksia, mikä loisi parempia edellytyksiä myös erilaisille liikennevalistuksen muodoille.</p> <p>Koska taksi on liikenneoloissa sosiaalisen vuorovaikutuksen kannalta erityisen tiheä puolijulkinen tila, jossa yksityisyyden ja julkisuuden väliset jännitteet on joka kyydin aikana ratkaistava aina uudelleen, sitä käytetään usein kaupunkilaisuuden symbolina. Sen kiinnostavuutta lisää, että se sijoittuu lukuisten peruskategorioiden väliin.</p> <p>Automainosten sisältö, ominaisuuksien luetteleminen ja piilevät viittaukset sosiaaliseen vertailuun, ei ole juurikaan muuttunut sadassa vuodessa. Ihmisiä ja erityisesti tavallisia käyttäjiä niiden kuvamaailmassa on kuitenkin yhä vähemmän.</p> <p>Jatkossa liikennettä tulisi tutkia rationaalisen paikasta toiseen liikkumisen lisäksi myös sosiaalisena kanssakäymisenä ja olotilana jossa liikkujat nähdään sosiaalisina toimijoina, ei vain sääntöjä noudattavina tai niitä rikkovina käyttäytyjinä.</p> <p>Tutkimusaineisto: yleisten tilastojen lisäksi useiden vuosien ajan koottu osallistuva havainnointi, kuusi temaattista ryhmä- ja kymmeniä yksilöhaastatteluita sekä 700 automainosta.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords liikenne - sosiologia autoilu - sosiologia taksit - asiakassuhde epäpersoonallinen sosiaalisuus mainonta - autot			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information ISSN 0438-9948			